

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY NA LEKCJACH FILOZOFII

(W OPARCIU O PROGRAM NAUCZANIA „SPOTKANIA Z FILOZOFIĄ” DLA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO I TECHNIKUM)

Wymagania na ocenę wyższą obejmują również wymagania na ocenę niższą.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
1. Czym jest filozofia? Definicja i działy filozofii	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pochodzenie nazwy „filozofia” • wymienia dziedziny filozofii 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia pytania filozoficzne od innych rodzajów pytań - charakteryzuje poszczególne dziedziny filozofii - charakteryzuje i określa ramy czasowe epok filozoficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zagadnienie bezinteresowności poznania filozoficznego - czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów filozoficznych (Arystoteles, Cynceron) dotyczących pochodzenia filozofii 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady sformułowanych w historii filozofii dylematów filozoficznych - problematyzuje zagadnienia zawarte w tekstach filozoficznych dotyczących pochodzenia filozofii 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje pytania filozoficzne • proponuje własne wyjaśnienie zagadnienia bezinteresowności poznania • bierze udział w dyskusji na temat znaczenia filozofii w życiu człowieka - polemizuje z tekstami filozoficznymi, twórczo je odczytuje

<p>2. Myślenie filozoficzne, potoczne, naukowe. Rodzaje myślenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: <i>światopogląd, myślenie potoczne, ideologia, myślenie mityczne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między filozofią a religią, sztuką i nauką 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zjawisko konformizmu poznawczego • wytycza zakresy pojęcia filozofii, ideologii i światopoglądu; - czyta ze zrozumieniem fragment tekstu filozoficznego (I. Kanta) 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje powiązania filozofii i innych dziedzin życia człowieka • wskazuje na współczesne przykłady obecności myślenia mitycznego - wskazuje błędne użycia poznawanych słów; - problematyzuje zagadnienia zawarte w tekście I. Kanta 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź piętnującą lenistwo intelektualne - tworzy wypowiedź polemiczną w stosunku do tekstu I. Kanta, merytorycznie poprawną twórczą i spójną logicznie;
<p>3. Czy słowa coś znaczą? Elementy logicznej analizy wypowiedzi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje funkcje wypowiedzi • wyjaśnia terminy: <i>zdanie w sensie logicznym, sugestia, truizm, wypowiedź mętna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny niejasności wypowiedzi • wyjaśnia podział na zdania syntetyczne i analityczne 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wypowiedzi zawierających sugestie i krytycznie je analizuje - podaje przykłady: amfibolii, niedopowiedzenia, wieloznaczności i metafory 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady – inne niż omówione w podręczniku lub na lekcji – funkcji wypowiedzi • przekształca wypowiedzi mętne w zdania w sensie logicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje własne przykłady zdań analitycznych i syntetycznych (zarówno prawdziwych, jak i fałszywych) • potrafi opisać paradoks kłamcy i przedstawia rozwiązanie jakie proponował A.Tarski; tworzy przykłady zadań zawierających paradoksy;
<p>4. Co jest czym? Definiowanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia definicje sprawozdawcze i projektujące • charakteryzuje budowę definicji klasycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia błędy definicji sprawozdawczych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje filozoficzną i praktyczną wartość definiowania - rozpoznaje i nazywa błędy w definiowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje problemy związane z formułowaniem definicji realnych • podaje własne przykłady poszczególnych typów błędów w definiowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa i koryguje błędy zawarte w definicjach • świadomie tworzy definicje zawierające błędy i poddaje je dyskusji

<p>5. Jak wyrazić i uzasadnić swoje przekonania? Argumentacja i dyskusja jako narzędzia filozoficzne</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i omawia podane w podręczniku rodzaje argumentacji podaje cechy dobrej dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje warunki akceptowalności omówionych argumentacji 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje krytyki argumentacji nieracjonalnej i nieuczciwej 	<ul style="list-style-type: none"> podaje inne niż omówione w podręczniku lub na lekcji rodzaje argumentacji, zarówno uczciwej, jak i nieuczciwej podaje przykłady wypowiedzi, które mogą zostać ocenione jako argumenty poprawne lub niepoprawne 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji merytorycznej proponuje zagadnienia do dyskusji
<p>Powtórzenie wiadomości z rozdziału I</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z myśleniem filozoficznym 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zagadnień z zakresu poszczególnych dziedzin filozofii 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zróżnicowanie źródeł ludzkiej wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia relacje między historycznymi i kulturowymi źródłami filozofii konstruuje własne przykłady poszczególnych typów argumentacji 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje etyczne racje na rzecz racjonalnego argumentowania
<p>6. Czy światem rządzą zasady? <i>Arché</i> i początki filozofii</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia określenie „filozofowie przyrody” i pojęcie <i>arché</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia koncepcje <i>arché</i> u filozofów jońskich i Pitagorasa 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje społeczny, kulturowy i geograficzny kontekst kształtowania się pierwszych koncepcji filozoficznych podaje różne rozumienia wyrazów „natura” i „przyroda” 	<ul style="list-style-type: none"> podaje argumenty na rzecz własnego rozumienia <i>arche</i> - analizuje i problematyzuje teksty źródłowe dotyczące filozofii przyrody; 	<ul style="list-style-type: none"> bierze udział w dyskusji na temat zasadności poszukiwania <i>arche</i> - wskazuje źródła myślenia w określony sposób o początkach świata, wskazuje niekonsekwencje i problemy związane z daną koncepcją; - wskazuje odniesienia do myśli presokratejskich w kulturze i myśli wieków późniejszych;

<p>7. Lepsza jest zmienność czy stałość? Heraklit kontra Parmenides</p>	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia koncepcje <i>arché</i> w filozofii Heraklita i Parmenidesa 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na cechy bytu i niebytu w koncepcji Parmenidesa • zestawia koncepcję procesualizmu Whiteheada z koncepcją wariabilizmu Heraklita 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza metodę redukcji do absurdu i omawia „paradoks strzały” • wskazuje na wątki myśli Heraklita i Parmenidesa w filozofii Empedoklesa 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza przykłady zastosowania koncepcji wariabilizmu i statyzmu w myśleniu codziennym oraz ich konsekwencje; 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź będącą apologią koncepcji wariabilizmu lub statyzmu • bierze udział w dyskusji na temat przewagi jednego ze źródeł poznania: doświadczenia lub rozumu; - interpretuje i dobiera według własnego pomysłu teksty kultury w kontekście poznanych koncepcji filozoficznych;
<p>8. Świat składa się z atomów. Grecy i początki nauki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy koncepcji atomizmu u Demokryta 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice w pojmowaniu bytu przez Leucypa i eleatów 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza losy koncepcji atomistycznej w filozofii i nauce • wskazuje cechy metody empirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje rozumienie atomu u Demokryta, w nauce nowożytnej i współczesnej; - analizuje i problematyzuje tekst filozoficzny; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozważa kwestię wolności woli w świecie zdeterminowanym przez atomy; - zestawia koncepcję atomistyczną z odniesieniami w tekstach kultury;

<p>9. Czy można poznać świat? Metoda Sokratesa i idealizm Platona</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia określenia: <i>wiedza subiektywna</i> i <i>wiedza obiektywna</i> • określa cechy i etapy metody majeutycznej (dialektycznej) - zna historię Sokratesa i umie ją opowiedzieć odnosząc się do kultury ówczesnych Aten; - zna postać Platona i potrafi przedstawić jego krótką biografię; 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia platońską krytykę postrzegania zmysłowego • wyjaśnia platońskie rozróżnienie na świat idei i świat rzeczy (definiując charakterystyczne dla Platona pojęcia) - objaśnia koncepcję jaskini Platona, pierścienia Gygesa; 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje proces anamnezy jako podstawę platońskiej teorii poznania; - charakteryzuje koncepcję duszy według Platona; - objaśnia koncepcję idei Dobra, Prawdy i Piękna; - odróżnia poznanie doxa („mniemanie”) od episteme; 	<ul style="list-style-type: none"> • rekonstruuje polityczne przemiany w Atenach w V/IV w. p.n.e. jako tło dla filozofii Platona • wykazuje przekształcenia platońskiej teorii poznania względem filozofii Sokratesa; - sprawnie pracuje z tekstami źródłowymi (Platon); 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza rozmowę na dowolny temat za pomocą metody majeutycznej; - potrafi powiązać wątki sokratejskie i platońskie z tekstami kultury; wykazuje się ich znajomością;
<p>10. Jak poznawać świat różnorodnych rzeczy? Realizm metafizyczny Arystotelesa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje koncepcję realizmu metafizycznego - przedstawia krótki biogram Arystotelesa, umieszcza go w kontekście wcześniejszej filozofii; 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia arystotelesowską krytykę teorii idei • wskazuje na Arystotelesa jako na myśliciela łączącego wiedzę filozoficzną i naukową - przedstawia klasyfikację nauk według Arystotelesa; 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje koncepcję formy i materii; rozumie pojęcie substancji; • wymienia rodzaje przyczyn i określa koncepcję celowości natury; - czyta ze zrozumieniem teksty źródłowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między myślą Platona a Arystotelesa w kwestii teorii wiedzy i metafizyki • uzasadnia występowanie różnych dualizmów w systemie Arystotelesa - analizuje i problematyzuje teksty źródłowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty przeciw koncepcji celowości natury • omawia rodzaje przyczyn na przykładach innych niż omawiane w podręczniku i na lekcji; - polemizuje z tekstami źródłowymi;

<p>11. Ile waży wiedza? Filozofia a nauka nowożytna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje materializm jako pogląd ontologiczny na tle innych koncepcji; - rozróżnia potoczne i filozoficzne rozumienie tego słowa; - rozumie pojęcia monizm i pluralizm; 	<ul style="list-style-type: none"> • rekonstruuje przemiany pojęcia materii w filozofii i nauce nowożytnej • opisuje założenia i problemy materializmu mechanistycznego i naturalistycznego (I.Newton) 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postulaty empiryzmu i opisuje koncepcję idoli Bacona • wskazuje na różnice między dedukcją a indukcją w dochodzeniu do wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między organiczną a mechaniczną wizją świata i społeczeństwa • omawia baconowskie typy idoli i podaje współczesne egzemplifikacje 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź na temat skutków stosowania metody naukowej w różnych dziedzinach życia - rozumie i wskazuje konsekwencje materialistycznego rozumienia człowieka i rzeczywistości; • podaje inne niż omówione w podręczniku i na lekcji przykłady rozumowania dedukcyjnego i indukcyjnego;
<p>12. Czy filozofia to tylko przypisy do Platona? Idealizm platoński w późniejszych epokach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje idealizm jako system filozoficzny - odróżnia potoczne rozumienie słowa idealizm i racjonalizm od filozoficznego; 	<ul style="list-style-type: none"> • rekonstruuje racjonalistyczne wątki w filozofii Kartezjusza; - rozumie pochodzenie i znaczenie słów: <i>cogito ergo sum</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia napięcie między wątpliwością a poszukiwaniem pewności w koncepcji Kartezjusza; • wyjaśnia stwierdzenie Berkeleya „Istnieć to być postrzeganym” na tle jego poglądów • przedstawia koncepcję rozwoju Ducha Absolutnego u Hegla i jego fazy 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje syntezy rozwoju idealizmu w filozofii nowożytnej - wskazuje na sceptyczne źródła metody Kartezjusza; • samodzielnie interpretuje stwierdzenie Berkeleya „Istnieć to być postrzeganym” w odniesieniu do wybranych przemian kultury współczesnej - analizuje i samodzielnie problematyzuje wybrane teksty źródłowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź na temat przemian wybranego elementu życia społecznego, które odnoszą się do faz rozwoju Ducha Absolutnego; - wskazuje na różnice między sceptycyzmem Kartezjusza i starożytnym sceptycyzmem; - krytycznie i merytorycznie poprawnie analizuje myśl Kartezjusza, Berkeleya i Hegla; wskazuje ich kontynuacje w kulturze;

13. Czy w ogóle możemy coś wiedzieć? Sceptycyzm, czyli o wątpieniu	<ul style="list-style-type: none"> • określa tło powstania filozofii sceptycznej • zestawia poglądy sceptyków oraz Platona i Arystotelesa na naturę poznania 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje „postawę sceptyczną” Pyrrona i Sektusa Empiryka oraz porównuje ją ze sceptycyzmem Montaigne’a 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sceptyczną krytykę wnioskowania logicznego - wskazuje na związek sceptycznej teorii poznania i etyki 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie podaje przykłady krytycznych sądów na temat możliwości poznania zmysłowego, empirycznego i racjonalnego • analizuje i problematyzuje teksty źródłowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź porównującą sceptycyzm Kartezjusza i Montaigne’a; - wskazuje praktyczne konsekwencje radykalnego sceptycyzmu w etyce i teorii poznania;
Powtórzenie wiadomości z rozdziału II	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przemiany poglądów w kwestii poszukiwania <i>arché</i> przez filozofów starożytnych • porównuje typy idealizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia idealizm, realizm i sceptycyzm jako koncepcje ontologiczne i teoriopoznawcze 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza krytykę poglądów Demokryta z perspektywy filozofii Platona 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie wczesnych filozofów greckich dla rozwoju wielkich systemów filozoficznych Platona i Arystotelesa • wskazuje wątki idealistyczne, realistyczne i sceptyczne obecne we współczesnej kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza krytykę poglądów Platona z perspektywy filozofii Demokryta
14. Wiedza o człowieku. Zwrot etyczny w filozofii starożytnej	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje podział duszy w filozofii platońskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje koncepcje intelektualizmu etycznego Sokratesa i jego przemiany u Platona 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie sokratejskich haseł „poznaj samego siebie” oraz „wiem, że nic nie wiem” na tle wiedzy uzyskanej z poprzednich części podręcznika, szczególnie filozofii jońskiej i sceptycyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje inne niż omówione w podręczniku i na lekcji przykłady ab-solutyzmu moralnego • formułuje wypowiedź o znaczeniu obrazu śmierci Sokratesa dla filozofii platońskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie tworzy wypowiedź na temat „Dlaczego ludzie czynią zło?” - analizuje tekst źródłowy („Obrona Sokratesa”) i zestawia go z innymi tekstami kultury;

<p>15. Gdzie znajduje się złoty środek? Szczęśliwe życie według Arystotelesa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia koncepcję eudajmonizmu • charakteryzuje podział dóbr w etyce Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje warunki cnotliwego życia w koncepcji Arystotelesa i wymienia rodzaje cnot; 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasadę „złotego środka” i jej etapy jako podstawę cnot etycznych; omawia na przykładach; • podaje przykłady użycia wyrazów „szczęście” i „dobro” zaczerpnięte ze współczesnego życia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje różnicę w pojmowaniu dobra i szczęścia przez Platona i Arystotelesa - analizuje i rozważa tekst Arystotelesa o rodzajach przyjaźni; rozważa przyjaźń jako wynik cnot; 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego tylko działania dobrowolne są podstawą do formułowania ocen etycznych
<p>16. Przyjemność czy spokój? Filozofia życia według epikurejczyków i stoików</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje etykę hedonistyczną na tle koncepcji filozoficznych Epikura • rozróżnia rodzaje przyjemności w etyce hedonistycznej • wymienia typy działalności według stoików 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje lęków – przeszkód na drodze do szczęścia według Epikura • wskazuje następców etyki epikurejskiej i stoickiej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stoicką koncepcję szczęścia i zestawia ją z koncepcją epikurejską • przedstawia warunki apatii jako stanu duchowej równowagi 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje możliwe negatywne konsekwencje stanu apatii w rozumieniu stoików - zestawia koncepcję atomistyczną z epikurejskim materializmem; - rozumie i tłumaczy koncepcję natury i pneumy w filozofii stoickiej; - analizuje i problematyzuje teksty źródłowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź na temat relacji między spokojem a szczęściem • inicjuje dyskusję na temat sensu cierpienia - wskazuje na kontynuację myśli epikurejskiej i stoickiej w późniejszej kulturze;
<p>Powtórzenie wiadomości z rozdziału III</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne nurty etyki starożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice i podobieństwa między etyką Arystotelesa i stoików 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia w wybranych koncepcjach etycznych prowadzące do nieszczęśliwego życia 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje poglądy na udział emocji i rozumu w życiu człowieka w wybranych koncepcjach etycznych • wykazuje i opisuje różnice etyczne między konsekwencjalizmem a deontologizmem oraz ich następstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź na temat ograniczeń abсолutyizmu moralnego jako koncepcji etycznej

<p>17. Co to znaczy, że coś ma wartość? Wprowadzenie do aksjologii</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zakres aksjologii jako działu filozofii • wymienia sposoby istnienia wartości 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia ogólną definicję wartości i podział na wartości pozytywne i negatywne oraz wartości deklarowane i realizowane, podaje przykłady; 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza poglądy Schellera i Ingardena na hierarchię wartości • omawia poglądy na temat celowości wartości 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady hierarchii wartości, które funkcjonują w jego otoczeniu lub w społeczeństwie • przytacza sposoby rozumienia wyrażenia „wartość” z dziedzin wiedzy innych niż filozofia 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź, w której argumentuje za relatywizmem lub absolutyzmem aksjologicznym, podkreślając konsekwencje wymienionych stanowisk; - analizuje ze zrozumieniem teksty źródłowe i polemizuje z ich treścią;
<p>18. Co możemy wiedzieć o bogach? Filozofia a religia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dogmat, antropomorfizm, panteizm, ateizm, deizm, politeizm, monoteizm</i>; • omawia krytykę politeizmu w filozofii Platona i Arystotelesa - określa na czym polegała antropomorfizacja w greckiej religii; 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza argumenty za istnieniem Boga według Tomasza z Akwinu • określa związek między filozofią Platona i Arystotelesa a filozofią myślicieli chrześcijańskich (Augustyn Aureliusz i Tomasz z Akwinu) 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia poglądy na naturę Boga w koncepcjach Kartezjusza, Berkeleyya i Kanta • opisuje relacje między politeizmem, monoteizmem oraz panteizmem 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnorodność związków między religią a filozofią • dokonuje próby krytyki argumentów na istnienie Boga przedstawionych przez Tomasza z Akwinu; - rozważa kwestię zła jako braku dobra (Augustyn z Hippony); - zestawia ze sobą różne opisy stworzenia świata i dostrzega w nich wspólne wątki; 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat znaczenia religii w życiu człowieka - potrafi wykazać niekonsekwencje i wskazywać nieścisłości w poglądach omawianych filozofów; - konstruuje własne argumenty bądź kontrargumenty dotyczące omawianych kwestii;

<p>19. Czy piękno jest w oku patrzącego? Narodziny estetyki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>estetyka, kalokagatia</i> • omawia koncepcję piękna według Platona i Plotyna 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty na rzecz koncepcji piękna obiektywnego • przedstawia argumenty na rzecz koncepcji piękna subiektywnego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na teorię estetyczną Kanta jako sposób pogodzenia koncepcji piękna subiektywnego i obiektywnego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę myślenia matematycznego w koncepcji piękna obiektywnego • podaje przykłady dzieł artystycznych, które zrywają z Wielką Teorią Piękna i podkreślają rolę indywidualnego geniuszu artysty 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje i uzasadnia swoje stanowisko w sporze między pięknem obiektywnym a subiektywnym - zestawia różne koncepcje i w oparciu o teksty źródłowe dokonuje ich krytyki bądź argumentuje na ich rzecz;
<p>20. Czy to jest sztuka? Pojęcie sztuki na przestrzeni wieków</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozumienie sztuki jako <i>téchnē</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sztuka maniczna, sztuki wyzwolone, sztuki mechaniczne, sztuki piękne, katharsis, mimesis, performance, happening, sztuka abstrakcyjna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia platońskie zarzuty wobec sztuki • rekonstruuje koncepcję sztuki w filozofii Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia dylematy filozoficzne związane z umiejscowieniem poezji wśród innych sztuk • podaje argumenty myślicieli nowożytnych na rzecz zaliczenia dzieła artysty w ramy sztuki • podaje argumenty sformułowane w ramach awangardy z pierwszej poł. XX w. kwestionujące sposoby uznawania dzieła artysty za dzieło sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • argumentuje na rzecz wybranej przez siebie koncepcji sztuki • podaje i analizuje inne niż zawarte w podręczniku przykłady dzieł, które mogą reprezentować omówione koncepcje sztuki; 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat dzieł, dzięki którym współczesny człowiek przeżywa <i>katharsis</i> - dokonuje pogłębionej analizy koncepcji sztuki w oparciu o teksty źródłowe i wskazuje na konsekwencje (teoretyczne i praktyczne) danego stanowiska; - twórczo dobiera przykłady tekstów kultury i sztuki, które obrazują wybraną koncepcję;

<p>Powtórzenie wiadomości z rozdziału IV</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia podstawowe kryteria wartościowania • charakteryzuje relacje między filozofią a religią 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza spór między subiektywistami a obiektywistami w kwestii piękna - wskazuje na praktyczne konsekwencje wyborów aksjologicznych; 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje koncepcję sztuki według Arystotelesa z ujęciem innych filozofów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na związek estetyki z innymi dziedzinami życia w koncepcjach wybranych filozofów • dokonuje oceny dzieła sztuki z perspektywy wybranej koncepcji filozoficznej 	<ul style="list-style-type: none"> • argumentuje na rzecz istnienia lub nieistnienia boga - prezentuje rozbudowaną argumentację na rzecz wybranego stanowiska estetycznego, ilustruje ją przykładami dzieł i tekstów kultury;
--	--	--	---	--	---